

[Knud Lind]

Inden denne klimadebat bliver for heftig og for ophedet, så kan jeg oplyse, at Danmarks Radio allerede kl. 16.00 kunne meddele, at et flertal i Folketinget havde vedtaget dagsordenen fra Socialdemokratiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 2 af Trøjborg (S), Ole Bernt Henriksen (KF), Hanne Severinsen (V), Marianne Jelved (RV), Duetoft (CD) og Glønborg (KRF) (se foran) vedtoges med 81 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KRF) mod 13 (FP; 1 stemte ved en fejl imod); 17 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 1 af Margrete Auken (SF) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 3 af Knud Lind (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om råstoffer.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5-9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om miljøbeskyttelse.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 22:

Forslag til lov om naturbeskyttelse.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om planlægning.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om vandløb.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 25:

Forslag til lov om Naturklagenævnet.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Kloge folk siger, at det er vigtigt at bevare evnen til at forundres, og jeg vil godt takke miljøministeren, fordi hun så energisk hjælper os menige folketingsmedlemmer med at holde denne evne ved lige.

For to år siden forkyndte ministeren, at nu skulle der være en lovpause, fordi vi alle skulle have tid til at tænke os om og blive klogere. Hun udsendte samtidig et debatoplæg, »Enkelt og effektivt«, som gav anledning til en engageret debat og diskussion her i huset, men ikke mindst ude omkring i organisationerne. De brugte tid og kræfter på at give deres mening om oplægget til kende, en mening, som på mange områder divergerede med oplægget. Ministeren skulle efter eget udsagn bruge debatten til at udforme den store revision af miljølovene.

Stor var forbløffelsen derfor, da hun i sommeren 1989 sendte sin lovpakke ud til høring og man måtte konstatere, at den var næsten identisk med indholdet af »Enkelt og effektivt«. Forårets debat havde altså ingen indflydelse haft.

Men organisationer af alle slags gik igen på med krum hals i efteråret 1989 og indsendte stærkt kritiske høringssvar, svar, der for hovedpartens vedkommende ikke satte sig spor i de lovforslag, der blev fremsat i Folketinget i januar i år.

Efter førstebehandlingen og udvalgets behandling af forslagene i forårets løb skulle der ikke den store regnekunst til for at konstatere,

[Dorte Benedsen]

at der ikke var et flertal for miljøpakken, sådan som den var fremsat. Der var tværtimod fra flere partier peget på en række forhold, der måtte ændres, hvis disse partier skulle medvirke til et flertal for forslagene. Men heller ikke denne konstatering, som ministeren også måtte have gjort sig, har sat sig nogen synlige spor. I hvert fald må vi med en betydelig undren konstatere, at ministeren nu har genfremsat lovforslagene aldeles uden ændringer.

Nu kan man så give sig til at filosofere over, om den uændrede genfremsættelse skyldes, at ministeren aldeles har tabt evnen til både at lytte og at regne, eller om det måske snarere hænger sammen med en dyb uenighed mellem regeringspartierne, en uenighed, der gør, at ministeren på indeværende tidspunkt i regeringen ikke vil få godkendt nogen form for ændring i pakken.

At det nok er den sidste forklaring, der er den rigtige, får man en fornemmelse af, når man i gårsdagens aviser kan læse, at Venstres ordfører erklærer, at hvis miljøreformen igen skal endevendes, så vil Venstre ikke være med. »Nu må vi slå til eller helt droppe miljøpakken. Flere års gennemtygning har været rigeligt«, siger fru Hanne Severinsen.

Ja, man må i sandhed undres. Også fru Hanne Severinsen ved, at der ikke er et flertal for pakken, som den ser ud i dag. Når hun derfor siger, at nu må vi slå til eller helt droppe miljøpakken, så er det jo i virkeligheden et budskab om, at Venstre ikke ønsker miljøreformen gennemført. Det må være både betryggende og opmuntrende for ministeren at have så loyale medspillere i de øvrige regeringspartier.

Men jeg vil dog godt også have ministerens forklaring på, hvad det er, vi bliver præsenteret for i dag, hvad det er, vi står over for: Er det et fait accompli, hvor der ikke kan røres et komma, eller kan disse forslag være – som det er normalt – genstand for en politisk drøftelse her i huset?

Jeg har tidligere haft lejlighed til at give udtryk for, at Socialdemokratiet finder det administrativt betænkeligt, at man unødigt laver denne store omskrivning af de eksisterende love. Det betyder, at vores kommunale og amtskommunale administrationer landet over skal bruge tid og ressourcer på at sætte sig ind i en omfattende lovgivning, uden at de af den grund får væsentlig bedre instrumenter i hænde.

Det havde været mere hensigtsmæssigt, om ministeren i højere grad havde koncentreret sig om den forebyggende indsats mod forureningen og så i øvrigt havde nøjedes med at indbygge de forbedrende ændringer i de eksisterende love.

I løbet af de korte forårsmåneder, vi havde til vores rådighed, nåede vi faktisk et godt stykke vej i, hvad man kan kalde opklarings- og uddybningsarbejdet med hensyn til de mange enkeltheder i miljøpakken. Det vil jeg gerne kvittere for, det har været overordentlig nyttigt. Men der står endnu en række uklarheder tilbage. Jeg skal blot nævne et par stykker af dem:

Lovforslagene indeholder ganske mange bemyndigelser, og i Socialdemokratiet erkender vi, at bemyndigelser i en vis udstrækning er nødvendige, hvis vi skal undgå alt for hyppige lovrevisioner. Men en række af disse bemyndigelser er udformet ret generelt, og man bliver meget lidt klogere af at læse bemærkningerne. Vi har brug for langt mere viden og klarhed om, hvorledes ministeren har forestillet sig at udmønte de givne bemyndigelser.

På et andet problemområde står vi ganske simpelt over for en renvasket tavle. I hele det store materiale er EF og det indre marked overhovedet ikke nævnt. Og det virker temmelig forunderligt, at man her kort før realiseringen af det indre marked tilsyneladende ikke har gjort sig overvejelser – i hvert fald ikke overvejelser, man har villet delagtiggøre os andre i – om, hvilken effekt det indre marked vil få på vore forhold. Har vi i planloven, i miljøbeskyttelsesloven, i naturbeskyttelsesloven instrumenter, der er tilstrækkelig gode til, at vi kan nå de mål og bevare de tilstande, vi ønsker os? Jeg kender ikke svaret på disse spørgsmål, men jeg anser det for nødvendigt, at disse aspekter indarbejdes og inddrages i arbejdet med forslagene.

I betragtning af at forslagene er identiske med dem, der var til førstebehandling i februar måned, er der næppe grund til at gå i detaljer med de enkelte forslag. Det vil man kunne læse sig til i Folketingstidende fra dengang. Men jeg skal derimod benytte denne anledning til på ny at pege på nogle af de områder, hvor forslagene efter vor mening er uacceptable.

Planlovens forslag om bonuslokalplaner kan vi ikke acceptere. Vi er enige i, at der bør være samtidighed i afgørelserne, men det kan opnås

[Dorte Bennedsen]

på en anden måde end gennem bonuslokalplaner, som jo de facto kan sætte en del af anden lovgivning ud af kraft. I øvrigt vil jeg da også godt i denne forbindelse gentage mit spørgsmål fra tidligere om, hvad begrundelsen er for, at man nu foreslår bonuslokalplaner, når ministeriets repræsentant i Arealudvalget i 1988 sagde nej til det samme forslag.

I forbindelse med planloven støtter vi også sommerhuskommunernes ønske om, at den endelige stillingtagen til helårsbeboelse skal foregå decentralt. Det er konkrete detailsager, det her drejer sig om, og dem kan vi ikke eller bør ikke sidde ved et skrivebord i København og tage stilling til.

Ministerens forslag om at ophæve fredningsnævnene er vi, som det vist er gået op for de fleste, også modstandere af. Der er sagt meget om det spørgsmål, og jeg skal ikke bruge tiden til at gentage de gode begrundelser for at opretholde fredningsinstitutionen. Vi vil derimod gerne medvirke til en forenkling og en effektivisering, og derved forstår vi, at der bliver et nævn pr. amt, og at der tildeles en ordentlig betjening til nævnene, herunder at det ikke er en fritidsbeskæftigelse for den involverede dommer.

Også de foreslåede bestemmelser inden for klageområdet finder vi trænger til en nærmere vurdering. Det gælder spørgsmålet om forenkling af klagesystemet, som vi kan være enige i, men vi mener, man går for langt, hvis man helt afskaffer klagemuligheder på visse områder; det er betænkeligt ud fra en retssikkerhedsbetragtning. Også reglerne om klagegebyrer skal der ses nærmere på; der trænges til en nærmere analyse på hele det felt.

Jeg vil godt slutte med her i dag at gentage, hvad jeg sagde ved redegørelsesdebatten i februar, nemlig at lovpakken indeholder en række forslag, som Socialdemokratiet finder gode og positive, men jeg må bedrøve fru Hanne Severinsen med, at vi ikke kan slå til og tage hele pakken, som den foreligger nu. Men vi vil fortsat medvirke til gennem udvalgsarbejdet og gennem politiske drøftelser at finde frem til et fornuftigt resultat, der kan gavne miljøindsatsen og varetage naturbeskyttelsen. Jeg må dog så føje til, at dette forudsætter, at ministeren og regeringsordførerne i rimelig grad bliver enige både med sig selv og med hinanden, ellers er det faktisk en overordentlig vanskelig opgave for os andre at finde ud af, hvad det egentlig er, vi skal forholde os til.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg skal prøve på at gøre det en lille smule kortere, idet jeg skal minde om, at disse lovforslag har fået en meget grundig forberedelse og haft en meget omtumlet tilværelse. Jeg tror ikke, at jeg, i den tid jeg har haft fornøjelsen at være herinde, har været ude for nogen lovforslag, der er blevet kommenteret så mange gange af så mange ved så mange forskellige lejligheder.

Ved den første førstebehandling gav vore ordførere udtryk for deres mening om lovforslagene. Jeg skal henvise til, hvad der blev sagt ved den lejlighed. Jeg skal om lovforslagene sige, at de for os at se repræsenterer alt det gode, vi sagde om dem ved første førstebehandling – jeg stammer ikke, men det var faktisk første førstebehandling – men derudover sætter vi meget pris på tanken om, at man sammenskriver love, sådan at man får mere oversigt. Det er en betydelig service for borgerne.

Vi vil medvirke til lovforslagenes hurtige vedtagelse.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil godt indledningsvis sige tak til ministeren for den velvillighed, der har været lagt for dagen for i sommerens løb at få vendt alle de mange og ofte ganske tunge sten, som ligger i disse lovforslag. Jeg tror, vi i sommerens løb har været igennem de fleste af de hovedproblemer, der er tale om, i de samtaler, vi og Socialdemokratiet har haft med ministeren.

Det har også bidraget til noget, som vel heller ikke er helt ligegyldigt, at vi nu har en nogenlunde ensartet forståelse af, hvad der menes med tekst og bemærkninger i det ganske omfattende kompleks, der jo er – og det skal måske så være en bemærkning til hr. Ole Bernt Henriksen – »det mest omfattende forenklingsforslag, der er set, siden Cæsar gik over Rhinen«. Og det er så et citat fra mine ordførerbemærkninger i februar måned. Men der er ikke sket nogen afgørende politisk afklaring af en sådan karakter, så man kan sige, at der i dag kan øjnes et forlig.

Umiddelbart ser det ud til, at forslaget til miljøbeskyttelseslov indeholder de færreste problemer, såfremt lovforslagets afgørende nyskabelse – som styringsinstrument i hvert fald, og det har vi jo snakket en del om i salen i dag – aftalestrategien, udformes mere hensigtsmæs-

[Leif Hermann]

sigt, således at især håndhævelsen af aftalerne placeres i domstolsregi, at aftalerne indrettes således, at der over aftaleperioden sker en løbende emissionsbegrænsning, og at alle aftaler forsynes med en klausul om adgang til lokale skærper, såfremt lokale miljøsyn gør det påkrævet. Dertil kommer så ajourføringen af adgangen til at stille vilkår, f.eks. sikkerhedsstillelse for oprydning, bedre adgang til selvhjælpshandlinger, et effektivt erstatningsansvar samt tydeligere straffebestemmelser og indarbejdelse af princippet om, at tvivlen skal komme miljøet til gode.

For de øvrige lovforslags vedkommende synes der at være større vanskeligheder. Fru Dorthe Bennedsen har nævnt bonusordningen i lokalplanlægningen, som vi jo unægtelig ikke er særlig enige om, og tilsvarende gælder den bonusordning, der er indeholdt i vandløbsloven. Vi finder det fortsat ubegrundet at fjerne fredningsnævnene fra naturbeskyttelsesloven, og jeg kan også tilslutte mig det synspunkt, at myndighederne fortsat udgør et svært problem.

Vi har videre klart påpeget, at skal der ske begrænsninger i klageadgangen, og det kan man diskutere, skal denne klagebegrænsning klart fremgå af lovgivningen, og at gebyrer som instrument i begrænsning af klageadgangen ikke er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt. At det givetvis kan få en eller anden form for adfærdregulerende virkning hos borgerne, er så en anden sag.

Vi er selvfølgelig indstillet på at fortsætte de drøftelser, der er påbegyndt, om end det formentlig bliver ud fra noget andre forudsætninger, men det er unægtelig væsentligt at få afklaret, om der overhovedet er noget at forhandle om. Fru Hanne Severinsen kom jo i går med nogle udtalelser til dagspressen om, at enten skal vi tage, hvad der ligger på bordet, eller også bliver der ikke nogen bukser ud af dette skind. Det fortæller i hvert fald mig, at miljøministeren ikke har mange ører at rokke med i det noget snævre forhandlingsrum, fru Hanne Severinsen hermed har opstillet. Lad så være, at fru Hanne Severinsens betragtninger i sin pressemeddelelse – eller i hvert fald således, som de er gengivet i aviserne – er forkerte; det er ikke det mest gennemtyggede, der nogen sinde er lavet i dette Folketing, men det er formentlig noget af det mest kommenterede. Men det er jo, som jeg sagde før, også et projekt af ganske omfattende dimensioner.

Jeg vil gerne sige til fru Hanne Severinsen, at man kan ikke lave en forenkling af den dimension, der her er tale om, fra april til juni måned og så tro, at man slipper af sted med det uden bulder og brag, for dernæst at fremsætte forslagene i Folketinget i januar måned til første behandling i februar og så håbe på, at det bliver færdigt til sommerferien. Den går ikke, hvis man vil undgå hovsaløsninger, fru Hanne Severinsen, og det har jeg en eller anden idé om at nogle tæt på fru Hanne Severinsens parti helst er fri for.

Vi må altså have afklaret nu: Er det regeringens holdning, at dette er en take it or leave it-situation? Og hvis det er regeringens holdning, så vil jeg sige, at så kan ministeren takke partiet Venstre for, at der næppe sker noget med forenklingsprojektet i denne ombæring. Vi må have afklaret det, og vi må have afklaret det allerede i dag.

Hvis vi fortsætter forhandlingerne og når frem til et resultat, så kan det jo ikke nytte noget, at partiet Venstre er udstyret med et veto til at vælte hvad som helst, partiet måtte finde belastende i en valgkamp, hvor partiets kernevælgere jo givetvis kunne finde på at stille ubehagelige spørgsmål til fru Hanne Severinsen og hendes kolleger.

Som sagt er det væsentligt at få afklaret det spørgsmål, for det er jo ikke, fordi der ikke er noget at se til på miljøfronten. Dagens tidligere debat har vist, at der er behov for en ekstraordinær indsats for at gennemføre initiativerne, i det mindste i energi- og transportforhandlingsplanerne, og samtidig øges mængden af EF-initiativer og kræver fornyet fantasi og opfindsomhed, hvis Danmark fortsat skal kunne tegne en nogenlunde anstændig profil i EF-miljøselskabet.

Det gælder ikke mindst, når vi ser på styringsmidlerne, hvor EF-Kommissionen allerede den 5. september 1990 fremlagde et studie-kredsarbejde om økonomiske virkemidler i miljøpolitikken, et forslag, der i øvrigt er sat til drøftelse med henblik på fastlæggelse af retningslinjer på det nært forestående miljøministerrådsmøde allerede i næste uge.

Vi skal altså under alle omstændigheder i løbet af det kommende år ud i en diskussion om økonomistyring af miljøpolitikken, og vi har da også embedsmandsrapporten fra december 1989 som grundlag for det sammen med den

[Leif Hermann]

nævnte EF-rapport. Vi kan derfor lige så godt gå i gang med det nu for at påvirke EF til den mest miljøeffektive udformning.

Hvis fru Hanne Severinsen har det som baggrund, kan jeg i grunden bedre forstå hendes udtalelse, men i så fald vil jeg da bede fru Hanne Severinsen om at tage stilling til følgende: Nu gennemfører vi de meget afgørende forbedringer, der ligger i forslaget om naturbeskyttelseslov, nemlig den udvidede biotopbeskyttelse, og foretager dels de ændringer i miljøbeskyttelsesloven, som jeg tidligere har nævnt, og tager dels det ganske afgørende spørgsmål ind, der hedder renere teknologi, som et kærkomment ekstra styringskriterium.

Resten af det, der ligger i den lovpakke, som fru Hanne Severinsen mener at vi skal tage eller lade være, kunne så bearbejdes i det udvalgsarbejde, der er foreslået af landbruget, skovbruget og Danmarks Naturfredningsforening.

Jeg vil gerne med dette understrege, at jeg på ingen måde har sagt nej til fortsatte forhandlinger om disse genfremsatte forslag.

Socialistisk Folkeparti ønsker ikke at foretage nogen udskydning af noget, som vi finder er væsentligt miljømæssigt set. Men vi må forlange, at regeringen finder sine egne ben.

Hanne Severinsen (V):

Vi kender alle forhistorien. Vi har alle holdt ordførertaler om denne miljøpakke, vi har haft teknisk gennemgang, og på mit kontor er der en 3-4 meter høj stak papirer om miljølovene.

Det er også en af grundene til mine udtalelser i går om, at jeg håber, at vi ikke skal igennem det én gang til og fælde en hel masse skove for at få papir til lige så mange spørgsmål og svar.

Det, som jeg synes er afgørende, er, at nu er vi faktisk ved snoren, fordi vi, som også hr. Leif Hermann siger, har vendt de forskellige stene, vi er faktisk nogenlunde klar over, hvad det er, vi snakker om. Vi har fået grundig teknisk gennemgang, vi har fået masser af forklaringer. Det, vi har brug for nu, er at få taget politisk stilling.

For Venstre er det særdeles afgørende, at det, som der kommer ud af det – og jeg vil da slet ikke afvise, at der kan være ændringer hist og pist i de forskellige lovforslag, som vi kan gå med til – er regeringens politik, at de lovforslag, som her bliver fremsat, faktisk er dem, som vi går ind for. Selvfølgelig kan der undervejs være

opstået forskellige ting, det kan jeg slet ikke afvise. Men for Venstre er det afgørende, at sigtet fastholdes. Og sigtet er decentralisering, forenkling og afskaffelse af dobbeltadministration. Det er også styrkelse af miljøhensynet, således at det bliver mere enkelt og effektivt. Det er det, jeg synes det er så vigtigt at vi holder fast ved, for jeg har på en måde været ked af det, der gik forud for fremsættelsen af denne miljølovs-pakke. Man kan sige, at i og med at man tyggede det igennem med alverdens organisationer, blev det ikke helt så enkelt. Og i og med at man nu skal tygge det igennem igen, kan jeg frygte med hr. Leif Hermann, at det ikke bliver spor enkelt. Jeg synes nemlig, at mange af de forslag, der kommer fra f.eks. Danmarks Naturfredningsforening, går i en meget konservativ retning, i en retning af at bevare tingene, som de er. Vi har fået breve fra Danmarks Naturfredningsforening, fra De danske Landboforeninger og Dansk Skovforening, som siger: Lad det hele ligge! Lad os få en kommission!

Det synes jeg er en dårlig idé. Vi kan bare tage spørgsmålet om vandløbsloven. Hvad har det ikke betydet af ravage ude i kommuner og amter, at vi nu i to år har gået og diskuteret, hvorvidt det er kommunerne eller amterne, der skal lave vandløbsregulativerne? Resultatet er blevet, at ingen laver noget som helst. Hvad betyder det ikke ude i industrien? Hvad betyder det ikke andre steder, at man overhovedet ikke ved, om det bliver som før eller der kommer noget nyt? Og hvad vil det ikke betyde, hvis vi i de næste to år, sådan som Danmarks Naturfredningsforening og De danske Landboforeninger foreslår, skal tygge det hele igennem én gang til? Det betyder kaos. Derfor synes jeg, det er meget afgørende, at vi får taget en beslutning, og jeg ser gerne, at det bliver i den form, som det ligger her. Jeg ser i hvert fald under alle omstændigheder meget gerne – og det synes jeg må være noget af en betingelse – at vi fastholder, at det bliver forenklet, at det bliver enkelt og effektivt, og ikke, at man finder ud af at genindføre alle mulige organer, som tidligere er blevet afskaffet.

Jeg vil sige generelt, at jeg godt kunne have tænkt mig et måske endnu mere enkelt ankesystem. Spørgsmålet om gebyrer bliver nok løst et helt andet sted end i Miljøministeriets regi, fordi regeringen har nogle mere generelle planer, når det gælder gebyrer for klager.

[Hanne Severinsen]

Hvad angår miljøbeskyttelsesloven, håber jeg, at vi hurtigt kan komme i gang med at slanke de lister, der er over virksomheder, som skal igennem de vældig ressourcekrævende procedurer. Og når det gælder naturbeskyttelse og vandløbslov, er det først og fremmest et spørgsmål om simpelt hen at få afklaret, hvem der har myndigheden. Det virker ikke særlig godt over for kommunerne, at det hele flyder, som det gør i øjeblikket.

Vi er i Venstre blevet opmærksom på, at der er nogle ting f.eks. i vandløbsloven, som man kunne kigge lidt nærmere på. Det gælder eksempelvis det, Amdtsrådsforeningen har meddelt os, at det bliver næsten umuligt at finde ud af, hvordan man skal administrere brugerbetaling. Det vil vi gerne se på. Det er ikke sådan, at man overhovedet ikke kan rette et komma. Når regeringen har genfremsat lovforslagene, er det, fordi vi, hvis vi skulle til at indføre ændringer, ellers kunne risikere at skulle have tre sæt lovforslag, ét fra første behandling, ét fra nu og så det, der bliver resultatet. Derfor tror jeg, det er mere reelt simpelt hen at genfremsætte lovforslagene, som de forelå og med de tilhørende stakkevis af papirer med spørgsmål og svar, som vi har liggende.

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at det, som er mit hovedærinde også i det, jeg sagde i går, er, at jeg synes, vi skulle se at få taget os sammen til i hvert fald at sige, at længerevarende kommissionsarbejde, nye udredninger osv. behøver vi faktisk ikke på nuværende tidspunkt. Jeg synes, der er al mulig god grund til at komme i gang.

Hr. Leif Hermann siger, at det ville være helt utroligt, hvis man kunne blive færdig til sommerferien. Ja, det ville være utroligt, hvis vi kunne være blevet færdige inden sidste sommerferie – det vil jeg medgive – men jeg vil nok sige, at det ville være ret utroligt, hvis vi ikke kunne blive færdige inden næste sommerferie.

Så har jeg en enkelt kommentar til noget nyt, der er kommet frem i anledning af diskussionerne om planloven, og det er i en helt anden boldgade. Det er spørgsmålet om, at man via planloven kan forhindre oprettelse af friskoler. Selvfølgelig går jeg ind for lokalt selvstyre, men man må jo en gang imellem undre sig over, hvad kommunalbestyrelser kan få sig sely til at vedtage. Jeg vil gerne spørge ministeren: Når man tænker på de formål, der ligger i planlo-

ven, er der så ikke tale om magtfordrejning, for man kan bruge den i en bestemt betydning, som ikke er generel, men som netop er rettet mod noget specielt? Det mener jeg nok der er.

Men som sagt jeg synes, vi skulle se at få nogle drøftelser i gang og finde ud af, hvor de egentlige problemer ligger. Jeg tror, vi alle sammen godt ved det. Hvis ikke S og SF undervejs også tænker i forenkling- og decentraliseringsbaner, og hvis S og SF er frygtelig bange for, at f.eks. det kommunale selvstyre vil gøre noget forkert, og de af den grund vil have alle mulige andre organer, så begynder det at blive svært. Jeg er altså faktisk tilhænger af, at man decentraliserer, jeg er tilhænger af, at man får en forenklet myndighedsstruktur, og det hovedsigte synes jeg vi skal holde fast i.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det er ikke så nemt at finde ud af, hvad fru Hanne Severinsen vil ud over at se at blive færdig. Det tror jeg egentlig også miljøministeren vil, og det har vi andre faktisk heller ikke noget imod, så dér er vi vist meget enige.

Fru Hanne Severinsen siger, at det kan da godt være, der kommer et par ændringer hist og pist. Jeg gad nok vide, hvis vi var i den situation, at vi indbød Venstre til en forhandling og sagde, at det da godt kunne være, at Venstre kunne få et par ændringer hist og pist, om så fru Hanne Severinsen ville opfatte det som en alvorligt ment invitation til forhandlinger. Nå – nu er det jo miljøministeren, der forhandler.

Så vil jeg også gerne understrege, at vi selvfølgelig intet har imod decentralisering. Vi har ikke noget imod, at noget er enkelt og effektivt. Vi har ikke noget imod tillid til det kommunale selvstyre. Men, fru Hanne Severinsen, man klarer sig ikke – ej heller hvad angår disse lovforslag – med floskler af den karakter. Det drejer sig om at foretage en grundig vurdering af, hvordan disse ting virker på miljøet.

Når fru Hanne Severinsen siger, at det ikke går at genindføre alle mulige organer, der er pillet ud, så vil jeg gerne vide: Hvilke organer er det, der er blevet pillet ud? Er det fredningsnævne? Fru Hanne Severinsen nikker.

Det må altså være det, der er alle mulige organer – det er så blevet til landets fredningsnævn.

[Leif Hermann]

Jeg har set, at fru Hanne Severinsen har sagt, at vi har et klagebureaukrati uden lige, der betyder årelang sagsbehandling, uden at noget i realiteten ændres. Sådant siger Venstres miljøordfører til Ritzau. Jeg vil gerne bede fru Hanne Severinsen komme herop og uddybe denne bemærkning.

Når vi har trukket problemet frem om klage, er det selvfølgelig ud fra nogle ganske sædvanlige retssikkerhedsmæssige betragtninger, der sandelig også vedrører kredse, der står partiet Venstre nær. Derfor vil jeg gerne vide, hvad fru Hanne Severinsen mener med den betragtning. Hvad er det for nogle klager, der trækker ud, og som åbenbart efter fru Hanne Severinsens mening er ubegrundede? Ellers kan det jo ikke bruges i argumentationen.

Lad mig også lige til sidst sige: Der er intet i vejen for, at hvis fru Hanne Severinsen ville slanke listerne, der er bilag til miljøbeskyttelsesloven, kunne det ske på grundlag af den gældende lov.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg skal ikke påstå, at fru Hanne Severinsens indlæg skabte mere klarhed over, hvor vi egentlig befinder os i denne debat.

I går tilflød det pressen fra fru Hanne Severinsen, at nu måtte vi altså tage det, som det var, og den tråd fulgte fru Hanne Severinsen op i sit svar her i dag ved at sige, at vi har jo alle svarene. Vi har fået svar på alt, hvad vi har spurgt om, og vi ved præcis, hvad pakken indeholder. Og så ender fru Hanne Severinsen med at invitere til en eller anden form for drøftelse, som hr. Leif Hermann så udmærket kommenterede. Jamen hvad er sammenhængen? Er det fru Hanne Severinsens mening, at vi skal tage pakken, som den ligger nu, eller skal vi indgå i drøftelser?

Jeg vil gerne – når nu fru Hanne Severinsen øjensynlig har fået alle svarene – rette mine spørgsmål til hende, for det er da muligt, at jeg har sovet i timen. Det er også muligt, at jeg ikke er i stand til at læse indenad. Jeg skal ikke tage alle de ubesvarede spørgsmål og problemer, jeg har, men bare et par stykker. Jeg vil bede fru Hanne Severinsen forklare mig, hvorledes ministeren agter at anvende sin bemyndigelse til at indføre gebyrer. Og jeg vil bede fru Hanne Severinsen give mig et svar på, hvilken indfly-

delse der eventuelt måtte være ved indførelse af det indre marked på vores planlovgivning, på vores miljøbeskyttelseslovgivning og på vores naturbeskyttelseslovgivning.

Og så vil jeg slutte med at sige, at jeg som fru Hanne Severinsen er tilhænger af decentralisering, og derfor vil jeg bede fru Hanne Severinsen svare mig på, hvorfor et virkelig lokalt problem som helårsbeboelse ikke også skal afgøres decentralt.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Til hr. Leif Hermann: Jeg synes, det er et klagebureaukrati, når man kan klage fra kommune til amt til Miljøstyrelse og hele vejen op til Miljøankenævn. Det synes jeg er et klagebureaukrati. Jeg synes, det er udmærket, at man har én klagemulighed, og jeg synes også, det er udmærket, hvis man i nogle tilfælde finder frem til, at her er tale om bagatelsager, og at her kan man ikke klage. Retssikkerheden skal selvfølgelig være tilgodeset, men den mener jeg man tilgodeser ved én klageinstans og ikke ved alle mulige klageinstanser.

Så vil jeg sige til fru Dorte Bennedsen, at jeg kan naturligvis ikke fortælle, hvordan man vil bruge bemyndigelsen til at indføre gebyrer, men som jeg sagde lige før, tror jeg egentlig, at hele gebyrspørgsmålet måske bliver løftet op i en anden sammenhæng, og det synes jeg i øvrigt er udmærket. Og at stille spørgsmål om, hvordan det indre marked influerer på alverdens ting, ja, det kan man da også gøre, og det er da meget muligt, at vi skal have nogle svar på det. Men jeg mener nu faktisk, at vi har endevendt de fleste alvorlige spørgsmål i forbindelse med denne miljøpakke, vi har været til teknisk drøftelse osv. Det, som jeg synes er uacceptabelt, er, at man bliver ved med at have denne usikkerhed. Tænk bare på vandløbsloven, som jeg nævnte. Ingen ved, hvem der skal lave vandløbsregulativer. Det er da uacceptabelt, at denne usikkerhed skal vare i flere år. I og for sig synes jeg mere, at min bemærkning har brodt til landboorganisationerne og til naturfredningsforeningerne, som jo forestiller sig, at man skal sætte sig ned og begynde helt forfra igen. Det synes jeg er en meget dårlig idé.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Debatter skulle jo gerne tjene til afklaring. Det gør denne debat ikke, så derfor skal dette være min sidste korte bemærkning.

Jeg har stadig væk ikke forstået, hvad det egentlig er, fru Hanne Severinsen vil have os med til, ud over at der skal være en klageadgang. Nu forstod jeg, fru Hanne Severinsen kritiserede, at der var for megen klageadgang. Vi har aldrig afvist – og vi har også drøftet det – en rationalisering af klageadgangen. Så jeg forstår ikke rigtig, hvorfor fru Hanne Severinsen pludselig begynder at gøre det til et særligt problem. Det tyder på, at der er en lang række spørgsmål, fru Hanne Severinsen skal have svar på hos sin minister og ikke andre steder.

Så vil jeg godt lige nævne en ting, jeg har hørt – jeg har ikke omtalt det før, for jeg troede faktisk ikke, det passede – nemlig at man i Finansministeriet pusler med at lave et generelt klagegebyr for klager over offentlige myndigheders virksomhed. Hvis dette kommer til at gælde på miljøområdet, vil jeg på Socialistisk Folkepartis vegne sige, at det vil være en afgørende hindring for, at vi kan deltage i arbejdet. Hvis det er således, at man i stedet for at foreskrive klagebegrænsninger, som folk kan læse i lovgivningen, siger, at de, der har penge, kan klage, og de, der ingen har, kan ikke klage – jo, det kan de for resten godt, men det kan de bare ikke alligevel, for de har ingen penge – hvis man skal lave tingene på den måde, vil jeg gerne sige, at så har begrebet retssikkerhed i hvert fald i denne regerings mund fået en betydning, der minder om en vittighed.

Må jeg så godt sige med hensyn til spørgsmålet om vandløbsloven og vandløbsregulativene, at der er jo ingen, der siger, at kommunerne ikke skal lave disse vandløbsregulativer. De kan jo fortsætte med at lave dem, for de skal være færdige i 1993. Og det skal de, uanset om vi overdrager arbejdet til kommunerne eller til amtskommunerne. Arbejdet skal gøres, og det er der ingen, hverken det amtskommunale eller kommunale regi, der er i tvivl om.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Hanne Severinsen havde et indlæg for et øjeblik siden om forenkling i klagesystemet

med masser af betragtninger, som jeg kan være ganske enig med fru Hanne Severinsen i. Jeg har kun det enkelte spørgsmål: Hvorfor i alverden stemte fru Hanne Severinsen og hendes parti imod, da Socialdemokratiet for et par år siden faktisk kom med et forslag, der tilgodeså disse forenklinger?

Så kunne fru Hanne Severinsen ikke rigtig se nytten af, at man stillede spørgsmål om EF og det indre marked og en række andre ting, det kunne være meget interessant, men vi havde jo indholdet af pakken her. Det synes jeg er en utrolig, fantastisk bemærkning. Jeg mener ikke, jeg tager fejl, når jeg erindrer, at fru Hanne Severinsen gang på gang har talt om, at vi skal undgå hovsaløsninger i vores lovgivning. Vi står her knap 2 år før det indre marked og skal lave en omfattende ændring af vores miljølovgivning. Der er det dog ikke noget mærkværdigt, at man vil undersøge: jamen hvordan vil denne lovgivning fungere under de vilkår, der kommer til at gælde om nogle ganske få år? Er vi overhovedet i stand til at opretholde vores intentioner på miljøområdet? Det er muligt, at det ikke interesserer fru Hanne Severinsen, men jeg kan hilse og sige, at det interesserer Socialdemokratiet, og jeg tror, det kommer til at interessere de mennesker, der fremover skal leve under denne miljølovgivning.

Så svarede fru Hanne Severinsen mig, at hele spørgsmålet om gebyrer nok blev løftet et andet sted hen. Nu er jeg blevet klar over i løbet af debatten i dag, at fru Hanne Severinsen er meget velorienteret og er meget klar over konsekvenserne af hele denne lovgivning, og derfor vil jeg gerne spørge: Hvor løftes det hen? Løftes det, som hr. Leif Hermann er inde på, over i Skatteministeriet og bliver en rent fiskal afgift? Så kan jeg hilse og sige, at så får miljøafgifterne heller ikke vores opbakning. Jeg forstod, at fru Hanne Severinsen vidste, hvor det skulle løftes hen, og det vil vi gerne bede fru Hanne Severinsen svare os på, for det vil vi gerne have at vide.

Knud Lind (FP):

Indledningsvis skal jeg henvise til, hvad jeg sagde om de seks lovforslag, som nu er til behandling, dengang de blev behandlet tidligere. Det er jo som bekendt en genfremsættelse.

Det, der undrer mig lidt, er, at fru Hanne Severinsen nærmest på landbrugets vegne i dag kræver, at miljøreformen eller miljølovspakken

[Knud Lind]

bliver trumfet igennem, uagtet landmændene ikke får erstatning for de dyrkningsfrie zoner langs åer og bække, uanset at retssikkerheden for borgerne, herunder i særdeleshed for landbruget, forringes, uanset at den private ejendomsret bliver nedprioriteret og tilsidesat, uanset at lovforslagene indeholder en blankocheck til den til enhver tid siddende miljøminister i form af ca. 253 ministerbeføjelser, som senere vil kunne blive udmøntet i bekendtgørelser uden om Folketinget. Og fru Hanne Severinsen siger ja til det og vil have gennemtrumfet det her, uanset at dansk landbrug og Naturfredningsnævnet har bedt om, at man laver en lov-pause, og at man faktisk gerne så, at dette ikke blev gennemført.

Jeg vil også gerne sige til miljøministeren, at vi i Fremskridtspartiet synes, at der er da nogle gode ting i dette. Jeg tror også, at jeg nævnte det sidste gang. Vi ser da meget gerne, at naturfredningsnævnene bliver nedlagt, som ministeren har anbefalet det, og vi ser også meget gerne mindre bureaukrati. Der er et gammelt ord, der siger – og det vil jeg godt sige til miljøministeren – at kan man ikke få den, man elsker, må man elske den, man får. Nå ja, Fremskridtspartiet har ikke været til forhandling hele sommeren med miljøministeren om miljølovspakken sådan som Socialdemokratiet – ganske vist var det uden resultat.

Så vil jeg gerne sige: Man har spekuleret frem og tilbage på, hvorfor dette egentlig er gået i hårdknude, og nu skal jeg forklare det helt enkelt: Venstre har det problem, at man ikke rigtig har fået noget ud af forhandlingerne internt i regeringen. Venstre sov reelt i timen. Problemet er måske også, at miljøministeren har været for stærk i forhold til både Venstres og De Konservatives miljøpolitiske ordførere. Forhandlingerne er derefter gået i hårdknude, fordi Venstres folketingsgruppe bl.a. er blevet forskrækket over, hvor meget fru Hanne Severinsen og andre fra Venstres miljøpolitiske gruppe er gået med til, og derfor har man slået bak og kan ikke give mere til den side, fordi miljøministeren gerne vil have sin politiske mindeplade. Miljøministeren vil såmænd også gerne i det, man kalder politisk nærkontakt med Socialdemokratiet og SF, men fru Hanne Severinsens beføjelser er, siden fru Hanne Severinsen sov i timen, i så henseende blevet begrænset. Derved er man havnet i den suppedas,

som man står i i dag, og derfor kan det godt være en lille smule vanskeligt at se, hvordan man vil få dette igennem.

Men som sagt vi er ikke blevet spurgt, og så er det jo ikke en skam at blive væk, men til gengæld har vi sagt tidligere og gentager det her: Der er nogle gode ting i det her, men der er da også nogle ting, som vi ikke synes så godt om, og derfor er vi på linie med de andre partier rede til at forhandle, men vi kan da love miljøministeren, at vi ikke på samme vis som Venstre og De Konservative vil gå i koma under forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Knud Lind havde en bemærkning om de politiske forhandlinger, der havde været mellem Socialdemokratiet og miljøministeren i sommerens løb, og som der ikke var kommet noget ud af. Det er der gode grunde til at der ikke kom noget ud af, for der har ikke været nogen politiske forhandlinger.

Som det er fremgået tidligere i dag, er der nogle, der er hurtigere i hovedet og kløgtigere end andre. Socialdemokratiet har sammen med SF hørt til dem, der ikke var så kløgtige og ikke var så hurtige og derfor måtte have nogen specialundervisning.

Vi har siddet – det er korrekt – og gennemgået lovene, fået en teknisk gennemgang og uddybning. Jeg vil bekræfte, at der ikke har været ført politiske forhandlinger, men det har været en opklaring – en i øvrigt utrolig nyttig opklaring – af, hvad de ikke altid, skal vi sige lige let skrevne bemærkninger indeholdt.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal beklage, hvis jeg kom til at sige, at der havde været forhandlinger mellem Socialdemokratiet og regeringen. Vi kan konstatere, at der overhovedet ikke har været nogen kontakter eller nogen forhandlinger af nogen art. Alt har ligget brak, siden det var fremsat. Der har overhovedet ikke været kontakter af nogen art.

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal ikke sige noget specielt om de miljølovsforslag, som vi behandler i dag, men blot

[Marianne Jelved]

henvise til den førstebehandling, vi havde i folketingssamlingen 1989-90.

Jeg skal til gengæld give et stærkt tilsagn fra Det Radikale Venstres side om at medvirke ihærdigt i forhandlingerne om at nå et kompromis omkring de miljølovsforslag, der er fremsat, så vi kan få dem vedtaget med et bredt flertal i denne folketingssamling – og det var stærkt ment!

Duetoft (CD):

Jeg skal også henvise til, hvad jeg sagde i februar. Vi var ikke på det tidspunkt vildt begejstrede for spørgsmålet om ændringerne i klagesystemet, og vi var heller ikke begejstrede for bemyndigelserne, men jeg må dog tilstå, at da særundervisningen foregik i sommer, skulkede jeg, og det kan være, at det kommer mig til skade nu, men måske kan man lave en særsærklasse på et eller andet tidspunkt.

Men i hvert fald ser vi stadig væk med skepsis på lovforslagene. Jeg vil gerne i al stilfærdighed sige, at det gør da indtryk, at Danmarks Naturfredningsforening og landbruget i fællesskab beder om, at man ikke lige nu ændrer disse ting; det synes jeg også maner til forsigtighed. Så hvis jeg skal tage fru Hanne Severinsen på ordet, så lader vi bare være med at lave noget.

Glønborg (KRF):

Det var virkelig en overraskelse, da jeg blev klar over, at miljøministeren ville fremsætte miljøpakken i uændret form, men det letter unægtelig arbejdet med min ordførertale. Jeg kan kort meddele, at Kristeligt Folkeparti ikke er blevet overbevist om, at denne pakke vil gavn miljøet.

I forrige samling tog vi i betragtning, at det var en pakke, og vi pakkede så også svaret ind i lidt pænt papir, men indholdet var det samme som det, jeg nu giver uden indpakning.

Vi finder pakken unyttig. Den tid, som er spildt på at lave dette forslag til omstrukturering, burde have været anvendt på at lave forslag til løsning af de konkrete miljøproblemer. En gennemførelse af pakken vil spille endnu mere tid både for brugere og sagsbehandlere, også selv om der står enkelt og effektivt på etiketten. Det hele er hverken enkelt eller effektivt.

Vi er imod denne pakke, men vi er for miljøet, og jeg ønsker ikke med disse klare ord på nogen måde at antyde, at jeg ikke mener, at miljøministeren er for miljøet. Det mener jeg afgjort at miljøministeren er. Derfor mener jeg også, at der er basis for et samarbejde mellem den miljøansvarsbevidste del af Folketinget og Miljøministeriet, sådan at vi kan få nogle konkrete resultater til løsning af vores store miljøproblemer, som vi har gjort det nu i en lang årrække i Folketinget. Der har været strid, der har somme tider ligefrem været ballade om, hvordan vi skulle løse problemerne, men der har altid mobiliseret sig et flertal for at løse dem – ikke én gang for alle, for det kommer vi aldrig til. Vi vil stadig blive klogere, vi vil stadig blive chokeret over de nye ting, vi opdager, og derfor skal der stadig tages nye initiativer, og der skal stadig ændres og repareres på det, vi hidtil har lavet. Det stykke konstruktivt arbejde går Kristeligt Folkeparti gerne videre med i, ligesom vi har gjort i al den tid, vi har eksisteret her i Folketinget.

Men rent ud sagt vil vi ikke spille tid på at få en ny såkaldt strømnet model af metoden at lave tingene på, og det er det, vi ser som hovedindholdet af denne pakke.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Man plejer at takke ordførerne. Det vil jeg også gøre her, og så vil jeg komme med dels nogle konkrete og dels nogle mere principielle ting.

Lad mig starte med spørgsmålet om den uændrede form. Det er, fordi det simpelt hen er det mest hensigtsmæssige.

Det er ikke rigtigt, som hr. Knud Lind sagde, at der ikke har været kontakter. Nu kan man ikke bebrejde hr. Knud Lind, at han ikke kender forskel på politiske forhandlinger og politiske sonderinger og så tekniske opklaringer. Det kan man ikke forvente at hr. Knud Lind skal kunne. Dertil er hans erfaringsgrundlag inden for de områder for ringe. Men for andre er der alligevel forskel på, om man har tekniske opklaringer eller politiske forhandlinger.

Der er ikke nogen, der er i tvivl om, hverken jeg eller de ordførere, der har været involveret, at der her har været tale om tekniske opklaringer, som jeg tror for alles vedkommende, inklusive ministeriet, har været nyttige. Vi har lejlighedsvis opdaget, at ting kunne skrives på en

[Miljøministeren]

mere hensigtsmæssig måde, sådan at det var mere klart, hvad vi mente med det. Så det har været nyttigt for alle parter, og der har bestemt ikke, i hvert fald ikke fra vores side, været tale om spildt tid. Det har været virkelig nyttigt arbejde.

Der er noget andet, jeg gerne vil sige med det samme, fordi det har været en del af debatten, og der er også spurgt, hvad det er, vi står over for. Vi står over for en politisk drøftelse af det her. Regeringen lægger naturligvis ikke forslag frem, der er ultimative. Det ville en mindretalsregering jo ikke komme nogen vegne med, og deri adskiller denne mindretalsregering sig ikke fra andre mindretalsregeringer, og dette område adskiller sig heller ikke fra andre af de områder, som regeringen i øvrigt beskæftiger sig med.

Derfor er der naturligvis tale om, at vi skal have nogle politiske drøftelser, og enhver ved også, at det handler om politiske drøftelser mellem regeringen, S og SF; muligvis vil CD være med. Jeg har forstået på Kristeligt Folkeparti, at de af almindelige arbejdsmæssige eller andre grunde ikke har lyst til at deltage, og det er så o.k. Det gør selvfølgelig i den forstand arbejdet lidt mere enkelt, men der skal ikke herske nogen som helst form for tvivl om, at vi vil tage fat på de politiske drøftelser.

Så kan man naturligvis diskutere – det har jo også været sagt – om det var hensigtsmæssigt, at vi lavede lovforslag og en lovpakke på den måde, som vi har gjort. Det vil jeg stadig væk – og jeg synes ikke, at jeg er blevet mindre bekræftet i det, efterhånden som tiden er gået – mene var den rigtige beslutning. Det er klart nok, at man kunne have lavet nogle forbedringer på det miljømæssige område og fortsat lap på lap-strategien. Vi syntes, vi ville vælge en anden. Det er det mest tilfredsstillende, når man sidder og arbejder med det, at man trods alt får en styrket indsats, også fordi man ved, at man gennem forenklinger kan nå en lang række ting. Jeg synes, at begrundelsen for, at miljølovgivningen skal ændres, er, at vi har behov for en styrket indsats. Det skal ske dels ved nogle konkrete forbedringer, dels ved nogle forenklinger.

For det andet har jeg lyst til at sige her som indledning ud over de indledende bemærkninger, jeg er kommet med, af helt politisk art, at ingen love naturligvis er bedre end den politiske vilje, der er til at føre dem ud i livet. Her-

med er jeg selvfølgelig inde på håndhævelses-spørgsmålet og den type af ting, det skal jeg også lige komme ind på, om end ingen direkte har peget på det her i dag.

For det tredje vil jeg godt sige, at lovreformen selvfølgelig ikke skal ses isoleret, men i sammenhæng med andre initiativer på miljøområdet. Man kan for den sags skyld, jf. den tidligere debat, også sige på andre områder, men i hvert fald på miljøområdet. Det vil sige, at det selvfølgelig skal ses i sammenhæng med de handlingsplaner og programmer, og hvad ved jeg, der i øvrigt laves.

Så skal jeg skåne for mere detaljeret at gå ind i forslagene, men vil blot sige noget om to ting ud over lidt konkret om det, som ordførerne har været inde på. Det ene har fru Dorte Bennedsen og også hr. Leif Hermann i forskellige sammenhænge været inde på, nemlig EF-siden.

Men lad mig starte med håndhævelsessiden, som ingen har nævnt i dag, men som jeg synes er en utrolig vigtig side af alt det her, for det hjælper naturligvis ikke, at vi har en række fine miljølove, hvis ikke tingene håndhæves, og der er jo altså tale om tilsyn, og der er tale om miljøstraffesager osv.

Med hensyn til miljøtilsynet er der sket en positiv udvikling i kommuner og amter i de sidste par år ifølge den aftale, den tidligere miljøminister indgik med kommunerne, men vi bliver også nødt til at sige, at der er behov for fortsat kvalitativ og kvantitativ udvikling af miljøtilsynet. Det kan altså ikke nytte, at vi nøjes med at aflægge f.eks. kapitel 5-virksomheder tilsynsbesøg i gennemsnit hvert tredje år. Det er simpelt hen for lidt, og derfor er vi nødt til også at have en kvantitativ styrkelse, men vi er nok også nødt til at have en kvalitativ styrkelse.

Jeg har derfor haft et møde med Kommunernes Landsforening om de her ting, og KL er indstillet på en ordentlig drøftelse for at opnå en forbedring på det her område, f.eks. ved at de små kommuner finder nogle samarbejdsformer, som ikke rigtig eksisterer i dag, i form af fælles personale, måske ved at miljø- og levnedsmiddelkontrollerne samarbejder på en anden facon, sådan at det ikke nødvendigvis er en række personer, som alligevel ikke er i stand til at føre et kvalificeret miljøtilsyn, for det kræver en ganske høj grad af detaljeret ekspertise, som det kan være vanskeligt at have i de enkelte kommuner.

[Miljøministeren]

Derudover vil vi gå tættere på de kommuner, hvor tilsynet er utilstrækkeligt, altså simpelt hen udpege de såkaldte sorte kommuner, for at det hele ikke bare skal blive generelt: Kommunerne gør det ikke godt nok. En række kommuner gør det udmærket, men der er nogle kommuner, hvor tilsynet er utilstrækkeligt, og de må så fremhæves specielt.

Vi vil udarbejde vejledninger om håndhævelse til brug for amters og kommuners tilsynsarbejde, ligesom vi vil prøve at gennemføre en håndhævelseskampagne over for udvalgte erhverv.

Så er der selve spørgsmålet om overtrædelser af miljølovgivningen, hvor jeg snakker med justitsministeren om, hvordan vi bedre kan få håndhævet lovgivningen. Som enhver ved, har vi været inde på spørgsmålet om administrative dagbøder. Det er der en lang række betænkeligheder ved. I det omfang tingene kan gøres objektivt klarere, så er det selvfølgelig muligt at anvende det system. Men ellers kan det godt være, at det er et andet system, vi må prøve på at anvende.

Men i hvert fald skal der ikke være nogen som helst tvivl om, at der vil blive tale om skrappe sanktioner, større miljøbøder, og hvad ved jeg, over for de syndere, der overtræder miljølovgivningen. Jeg tror, det er meget vigtigt, hvis vi skal komme videre med nogle af de her ting.

Så er der spørgsmålet om EF, hvor både Socialdemokratiets og SF's ordfører nævnte, at vi ikke har skrevet noget om EF og det indre marked i forbindelse med lovreformpakken. Jeg vil sådan set ærligt sige, at det tror jeg var dumt. Jeg kan godt se, at det ville være rigtigt. Jeg kan også godt se mig selv som ordfører sige noget om, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt, at man lægger en sådan lovpakke frem her et par år inden vi skal ind i det indre marked, uden at man overhovedet nævner ordet EF. Jeg kan næsten høre mig selv sige det, og det gør det selvfølgelig ikke mindre prekært.

Når det er sagt, så vil jeg også sige, at man faktisk godt kan tillade sig at operere med en national lovgivning, som er o.k. i forbindelse med en EF-lovgivning. Og det er sådan set sådan, vi har tænkt. Men det er ikke ensbetydende med, at det ikke burde være sagt. Og det er ikke ensbetydende med, at vi ikke burde have diskuteret de her ting noget mere. Det er uden videre åbenbart, og det har vi taget til os.

Det, vi så skal diskutere nu, er, hvad det egentlig er, vi kan gøre. Det er klart nok, at noget af det, som vi opererer med i EF-sammenhænge, og som selvfølgelig vil få nogen indflydelse på miljøet af positiv art, er de miljøøkonomiske styringsmidler, som EF i hvert fald så småt er ved at tage fat på. Men igen har vi jo nogle tunge dansepartnere, det vil jeg også sige.

Vi opererer faktisk med forskellige forslag. Og EF-Kommissionen skal faktisk inden årsskiftet 1990-91 – så kan vi jo håbe på, at de holder den tidsramme – komme med nogle forslag på drivhusgasområdet, spildevandsområdet, affaldsområdet og landbrugsområdet. Og så kan vi jo så bede til, at Kommissionen kan blive enig om det. Men det er i hvert fald et skridt i den rigtige retning, og det er jo i hvert fald et skridt, der direkte eller indirekte støtter, hvad vi laver på miljøområdet her i landet, og hvor jeg mener, at vi er et flertal, der er enige om, at det er noget af det, der skal til. Så det er i hvert fald områder, der påvirker. Man kan ikke sige, at de direkte kommer ind, f.eks. i vores miljøbeskyttelseslovgivning, men de vil støtte den. Det synes jeg vi må diskutere i den kommende tid.

Så er der spørgsmålet om noget af det, som også har indflydelse omkring EF. Det er spørgsmålet om kystbeskyttelse og kyststrækninger, hvor vi må sige, at vi i en vis forstand åbner for 300 mio. mennesker, sådan som vi også hørte det på vores udvalgstur, og hvor det i hvert fald under en eller anden form vil få nogle konsekvenser for Danmark. Hvad det så vil få, kan man diskutere, men der er ingen tvivl om, at det vil influere på vores planlægning.

Jeg synes også her, vi må sige, at den planlægning, vi lægger op til, er ganske stram, selv om den er decentraliseret. Men lad os diskutere, om der er noget i denne sammenhæng, der ikke er stramt nok. Min oplevelse er, at den er god nok i EF-sammenhæng. Men det synes jeg da vi bliver nødt til at diskutere igennem. Og f.eks. den kyststrategi, vi arbejder med i øjeblikket, er en af tingene.

Noget af det, der er allervigtigst – og det vil jeg godt understrege her, for det går mere og mere op for mig, at folk faktisk er begyndt at spekulere i det – at slå fast, er, at det er af utrolig betydning, at Danmark fastholder sit princip om, at sommerhuse og fritidshuse kun kan erhverves af danske statsborgere med et vist antal år her i landet. Det er helt afgørende.

[Miljøministeren]

Så kan man sige: Hvorfor står hun og siger det nu? Jamen det er simpelt hen, fordi man oplever, at folk er begyndt at spekulere i, at det kan man nok ikke holde. Men det kan man holde. Men her drejer det sig naturligvis også om den politiske vilje. Her drejer det sig om, at vi vil fastholde denne strategi. Og jeg personlig er altså stærk tilhænger af det og mener, at det er noget af det, vi skal diskutere.

I den sammenhæng synes jeg – også i andre sammenhænge måske – at vi naturligvis er nødt til at diskutere spørgsmålet om pensionister og sommerhuse. Det er klart. Det bliver vi nødt til at diskutere og prøve at finde ud af virkelig at holde, for jeg er helt overbevist om, at vi er et flertal her i Folketinget, der er enig om de grundprincipper, som jeg her har skitseret.

Om håndhævelse har der ikke været sagt noget, men om EF har der været sagt noget. Jeg synes, at vi skal prøve at arbejde videre med det, prøve at se, om der er nogle usikkerheder. Jeg tror altså ikke, det er tilfældet, men lad os kigge på det.

Fru Dorte Bennedsen var inde på en lang række spørgsmål, som fru Dorte Bennedsen mente skulle belyses yderligere. Jeg skal ikke komme ind på dem, men blot sige, at det dækker stort set min opfattelse af, hvad der er af problemområder. Lad mig sige det på denne måde.

Om bemyndigelser vil jeg sige, at jeg ser ingen problemer i, at vi prøver på at præcisere bemyndigelserne lidt mere. Og igen vil jeg sige, at her er jeg taknemlig for, at ikke nogen er gået tilbage i mine gamle taler og har set på, hvad jeg har fået sagt fra Folketingets talerstol om bemyndigelser i tidernes morgen. Det er ikke småting. Det kan jeg godt selv minde om og sige.

Derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi får det her diskuteret. Jeg beder bare om, at det er de nye bemyndigelser, vi specielt koncentrerer os om, ikke at vi repeterer alle de gamle, medmindre der har været særlige problemer med dem. Det er ikke vores oplevelse, at der har været det.

Jeg synes, at vi – det er jo også det, samtalerne har kunnet bruges til – har fået en fornemmelse af, hvad det er for nogle problemer, man synes der er med bemyndigelserne, sådan at vi teknisk set bedre kan formulere bemærkningerne og eventuelt lovforslagsændringer i tilknyt-

ning til bemyndigelserne. Jeg anser med andre ord ikke bemyndigelserne i den sammenhæng for at være et politisk problem. Det mener jeg mere er et teknisk, afklaringsmæssigt problem.

Når det drejer sig om nogle af de andre punkter, fru Dorte Bennedsen nævnte, noterede jeg, at fru Dorte Bennedsen var enig i samtidigheden med hensyn til bonuslokalplaner. Det, der er vores problem, er, hvordan vi kan formulere en samtidighed, når man samtidig skal have klageadgang og alting. Det kigger vi på, om det kan løses. Hvis ikke det kan løses, så må vi jo tage stilling til det.

Fredningsnævnene, klageområderne og nogle af de her ting er, hvad jeg vil kalde klare politiske ting, som vi bliver nødt til at forhandle. Der er altså med andre ord tale om efter min oplevelse nogle forskellige kategorier af problemer, som vi skal prøve på at få opdelt på en sådan måde, at vi siger: Det her er de rent politiske problemer – siger vi ja eller nej til det, og hvordan hænger det sammen? Og de andre er: Her må vi se, om vi kan formulere noget, der gør S-SF mere trygge ved hele situationen. Det vil jeg da gøre mit yderste for overhovedet at gøre.

Dermed har jeg også fået svaret på nogle af hr. Leif Hermanns bemærkninger. Hr. Leif Hermann var navnlig inde på miljøbeskyttelsesloven og nævnte, at nogle af de ting, som jeg foreslog skulle gøres, kunne være gjort med den eksisterende lov.

Jeg vil nu sige, det er i hvert fald rart at have Folketingets tilslutning, når vi skal til at godkende alle virksomheder. Det bliver jo ikke uproblematisk. Det er ret uproblematisk at sige det, det er ret logisk at sige: Nu skal vi have alle virksomheder, der ikke har nogen miljøgodkendelse, miljøgodkendt. Men det bliver eddermuggeme – for at sige det ligeud – ikke så enkelt. Så derfor ville jeg under alle omstændigheder foretrække, at man havde folketingsopbakning til denne sag, og det er selvfølgelig også en af grundene til, at det er lagt frem på den måde, som det er lagt frem.

Men i øvrigt har jeg noteret, at det problem, hr. Leif Hermann specielt havde med miljøbeskyttelsesloven, var aftalekonceptet, og det er klart et vanskeligt koncept. Jeg vil gerne, hr. Leif Hermann, sige, at af vores problemer, når vi gerne har villet have aftalekonceptet – i en vis forstand har vi forsøgt os med nogle afta-

[Miljøministeren]

ler allerede – selvfølgelig er, at vi ikke kan få alle virksomheder med på den måde, vi hidtil har gjort det.

Men lad os tage en diskussion om, hvorvidt det er muligt at finde nogle måder at gøre det på, som også kan tilfredsstille SF. Det er også noget, der handler lidt om, hvorvidt det overhovedet er teknisk muligt og administrativt hensigtsmæssigt. Men det vil vi arbejde på.

Så nævnte hr. Leif Hermann en lang række andre spørgsmål, som var nogenlunde parallelle med fru Dorte Bennedsens, og som jeg dermed har kommenteret.

Jeg skal ikke gå ind i debatten, men blot komme med det enkelte svar på spørgsmålet om friskoler til fru Hanne Severinsen, at jeg tror, der er et skisma mellem decentraliseringen og nogle andre ønsker, og det må vi så kigge på. Når jeg har givet det svar, jeg har givet om friskolerne – det er en konkret friskolesag, som jeg ikke skal komme ind på her – så er det, fordi Planstyrelsen har truffet den afgørelse, og det er altså en retlig afgørelse. Det er ingen politisk afgørelse, det er en juridisk afgørelse, dvs. det er en afgørelse, der kan indbringes for en almindelig juridisk domstol, om jeg så må sige. Og det ville jo have været helt uacceptabelt, hvis jeg var gået ind og havde lavet magtfordrejning på det her og sagt: Jeg er politisk ikke enig i den retlige afgørelse, Planstyrelsen har truffet. Så havde jeg, tror jeg, virkelig fået ballade og med rette. Det ville være fuldstændig uacceptabelt.

Det kan da godt være, at vi skal kigge på planlovgivningen. Men jeg vil bare sige, at sådan som det ser ud for os i øjeblikket, så er det o.k., hvad kommunen har gjort, indholdsmæssigt, retligt. Om det så også er det politisk, er en anden diskussion, men den synes jeg vi må tage i den anden sammenhæng. Man kan selvfølgelig godt kigge på planlovgivningen og se, om det eksempel giver anledning til noget særligt.

Jeg vil gerne takke hr. Ole Bernt Henriksen og fru Marianne Jelved for bemærkningerne og tilsagnet om også aktivt at ville arbejde for, at denne miljøreform nu når til en afsluttende fase.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg tror ikke, at udtrykket eddermuggeme er ført til referat tidligere.

Glønborg (KRF):

Jeg må skynde mig at gå herop og rette den misforståelse, at miljøministeren har fået den opfattelse, at Kristeligt Folkeparti ikke ville være med. Det sagde jeg ikke.

Den pakke kan vi ikke lide, og vi tror ikke på den; vi mener ikke, den er noget værd. Men jeg sagde meget pænt og klart og tydeligt, at vi ville være med i arbejdet for miljøet, og jeg sagde også, at jeg var helt overbevist om, at miljøministeren havde nøjagtig den samme intention. For at sige det klart og ligeud: Smid den pakke væk, og lad os tage fat på de konkrete miljøproblemer.

Og jeg kan da sige, at mine synspunkter ligger meget tæt på dem, hr. Leif Hermann fremførte med hensyn til, hvad der kunne være af gennemførelsesværdig substans i den pakke, for det er jo ikke, fordi der slet ingenting er i den, som kan bruges til noget.

(Kort bemærkning).**Duetoft (CD):**

Da jeg i sin tid gik i skole, var der noget, der hed Pavlovs hunde. Da miljøministeren nævnte sommerhuse og EF, så kunne jeg se på Markedsudvalgets formand, at han regnede med, at den effekt også virkede på mig, og det gjorde den selvfølgelig også.

Jeg vil gerne sige til miljøministeren, at jeg stadig væk er imod den dobbeltmoral, der er i, at danskere kan tage til udlandet og købe sommerhuse, men udlændinge må ikke købe sommerhuse i Danmark.

Men når jeg overhovedet går op og kommenterer miljøministerens udtalelser om det, så er det, fordi jeg synes, det er aldeles unfair at blande det synspunkt ind i en miljødebat. Der er ikke nogen, der er tilhænger af synspunktet om udlændinges opkøb af danske sommerhuse, der benægter, at danske miljølove naturligvis skal gælde, også selv om det er en tysker eller en hollænder eller en franskmænd, der ejer de sommerhuse. Der er ingen sammenhæng mellem de to ting. Det er nøjagtig de samme love, der vil gælde, hvad enten man er fra Viborg eller Skjern eller fra Berlin eller Paris.

Derfor synes jeg, det er urimeligt, at miljøministeren tager den del af debatten op her i dag.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jamen hr. Duetoft, jeg vil da bare gerne sige, at sommerhuslovgivningen hører under planlovgivningen, og derfor er det under Miljøministeriet, og det var såmænd bare i tilknytning til det. Da der er blevet rejst nogle spørgsmål om EF i forhold til planloven og vi jo unægtelig har et forslag om, at man skal have lov til at bo i sit sommerhus, hvis man har ejet det i 10 år, så siger jeg bare, at vi må undersøge, om det har nogen EF-sammenhæng.

Andet har jeg strengt taget ikke sagt.

Jeg bliver nødt til at sige, at det, vi behandler her, er jo miljø- og planlove, og det er såmænd derfor, jeg har taget ordet sommerhus i min mund. Det er ikke, fordi jeg tror, at en franskmænd ikke skal efterleve det, der er almindeligt miljø her i landet. Det har overhovedet ikke noget med den debat at gøre.

Jeg tror, at hr. Duetoft er lidt for følsom på det her felt. Næh, det her er et strengt sagligt politisk problem, som vi kan være enige eller uenige om. Og det hører faktisk hjemme her, fordi det er under mit område, Miljøministeriets område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til lov om tilskud til miljøaktiviteter i Østlandene.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 4/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Trøjborg (S):**

Jeg er glad for at være ordfører under den høje formands ledelse af Tingets forhandlinger.

Jeg forstår, at det giver anledning til en noget friere sprogbrug – eller det gør det måske ikke – end vi er vant til hos både deltagere i debatten og formanden.

Det får mig til at mindes, da jeg som ordfører fremsatte et forslag til beslutning i Folketinget i november 1989 om en Østlandestøtte, der til forveksling lignede lovforslaget her. Da var regeringen repræsenteret ved udenrigsministeren, og han sagde, at det socialdemokratiske forslag ikke var udtryk for andet end almindelig socialdemokratisk markeringstrang og sandkasseleg.

Jeg er glad for, at markeringstrangen og sandkasselegen er blevet til virkelighed, således at forslaget kunne vedtages med et bredt flertal den 8. februar 1990, og jeg er også glad for at kunne notere mig, at forslaget nu foreligger i lovsform.

Det, jeg vil sige i den forbindelse, er, at opgaven er akkurat lige så stor med hensyn til at gøre noget for miljøet i Østlandene i 1990, som den var, da forslaget oprindelig blev fremsat i 1989. Problemerne er fortsat meget, meget store. Jeg tror også, det er væsentligt, at vi siger, at den fredsdividende, som vi håber at få ud af den positive sikkerhedspolitiske udvikling, skal gå til at støtte den demokratiske udvikling i Østlandene. Og dette forslag er blot et beskedent bidrag til fuldførelsen af en sådan politik.

Det er vigtigt, at vi gør noget for miljøet i Østlandene. Det er også vigtigt, at danske virksomheder får mulighed for at få hjælp ad denne vej til at komme på banen.

Jeg vil gerne sige, at vi vil medvirke til en meget hurtig vedtagelse af lovforslaget. Jeg skal kun knytte en enkelt kommentar til et spørgsmål, som vi vil bede om en nærmere diskussion af i Folketingets Miljøudvalg.

Det er spørgsmålet: Hvordan får vi bedst muligt koordineret de støtteordninger – efterhånden ganske mange støtteordninger – der er opbygget omkring Østlandestøtte? Vi har jo et par ordninger herhjemme, vi har den interministerielle Østlandepulje, vi har IØ-støtteordningen. Der er også forholdet til den nordiske støtteordning for miljø, og der er også forholdet til